

Kymenlaakson maakuntakaava, kauppa ja merialue

Kaavaratkaisujen vaikutusten arviointi

Kaavaehdotus

26.8.2013

Kymenlaakson Liitto
Maakunnan kehityksen kärjessä

Sisältö

Johdanto	3
Yleistä maakuntakaavan vaikutuksista	4
Vaikutusten arviointi merkintäkohtaisesti	5
1.1 ARVOKAS VEDENALAINEN GEOLOGINEN MUODOSTUMA.....	5
1.2 VEDENALAISEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE...	6
1.3 LUONNONSUOJELUALUE	7
1.4 PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE, JONKA TOISSIJAINEN KÄYTTÖTARKOITUS ON LUONNONSUOJELU	8
1.5 VESIVILJELYYN SOVELTUVA ALUE.....	9
1.6 RUOTSINSALMEN MERITAISTELUALUE.....	10
1.7 MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE/ LOMA- JA MATKAILUALUE / MATKAILUKOHDE	11
1.8 RETKEILY- JA ULKOILUALUE	12
1.9 KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE, VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ.....	13
1.10 ALUEELLA TURVATAAN PUOLUSTUSVOIMIEN KÄYTTÖTARPEET	13
1.11 NATURA 2000-VERKOSTOON KUULUVA TAI EHDOTETTU ALUE.....	14
1.12 VENEVÄYLÄ / VENESATAMA /.....	15
1.13 YLIMAAKUNNALLINEN REITTI	16
1.14 KOKO KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITTELMÄÄRÄYKSET	17
1.15 TYÖPAIKKA-ALUE.....	18
1.16 VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKKÖ / VÄHITTÄISKAUPAN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE / TILAA VAATIVAN KAUPAN KESKITYMÄ / VÄHITTÄIS JA RAJAKAUPAN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE.....	19
1.17 KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE.....	20
1.18 KAUPUNKIKEHITTÄMISEN KOHDEALUE.....	21
1.19 KYLÄ.....	22
1.20 KAKSISAJORATAINEN VALTA- KANTA- TAI SEUTUTIE TAI PÄÄKATU / ERITASOLIITYMÄ ...	22
1.21 PALVELUJEN ALUE	22
2 Vaikutukset Natura 2000 -ohjelman kohteille	24
3 Yhteisvaikutukset.....	26
4 Yhteenveto kaavan sisältämisistä mahdollisista ympäristöhaitoista	27
5 Toimenpiteet kielteisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi	27
6 Yhteenveto	28

JOHDANTO

Vaikutusten arviointi on osa kaavan valmisteluprosessia. Arviointi tuottaa tietoa suunnittelijoille, päättäjille ja osallisille kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävydestä ja mahdollisista haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset on arvioitava suhteessa

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointityö käynnistettiin jo kaavan luonnosvaiheessa ja perusselvitysten laadinnan aikana.

Arviointityön tueksi on laadittu kaavalaadintaprosessin edettäessä erillisiä arviointiraportteja sekä kaupan että merialueen osalta. ”Kymenlaakson kaupan rakenne ja mitoitus” - selvitys sisältyy erillinen vaikutusten arviointiosana. Luonnosvaiheessa laadittu arviointiraportit (”Kaavaratkaisujen vaikutusten arviointi, merialue” (Kymenlaakson liitto 2013); ”Kaupallisten vaikutusten arviointi” (Kymenlaakson liitto ja Santasalo 2013) toimivat pohjana käsillä olevan arviointiraportin laadinnassa. Myös luonnosvaiheen ja lausuntopyynnön aikana saatu palaute on huomioitu.

Käsillä olevassa raportissa esitetään kattavasti maakuntakaavaehdotuksen maankäyttöratkaisujen vaikutuksen arviointi sekä kaupan että merialueen osalta. Kaupan suuryksiköiden osalta on laadittu myös erillinen vaikutusten arviointiselvitys (”Kaupan suuryksikköalueiden rakenteellinen tarkastelu ja vaikutusten arviointi” (Kymenlaakson liitto 2013)

YLEISTÄ MAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUKSISTA

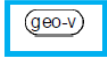
Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 10§ edellyttää että kaavan vaikutukset esitetään kaavaselostuksessa sillä tavalla ja siinä laajuudessa kuin kaavan tarkoitus edellyttää ja niin, että luodaan edellytykset vuorovaikutukseen kaavan valmistelussa.

Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että maakuntakaava on yleispiirteinen maakunnan alueidenkäytön rakenneasioita käsittelevä suunnitelma. Maakuntakaava ei ole toteuttamissuunnitelma. Maakuntakaava ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän periaatteena on, että yleispiirteisempi kaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yksityiskohtaisempia kaavoja. Kaavaratkaisuilla ohjataan ensisijaisesti kuntien kaavoitusta ja muiden viranomaisten alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua.

Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa muuttaa tai aluevarauksesta voidaan myös luopua. Edellytyksenä on, että maakuntakaavan keskeiset tavoitteet eivät vaarannu. Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä ja sen suunnittelumääräysten sisällöstä johtuen voidaan kaavan toteuttamiselle löytää yksityiskohtaisemman suunnittelun avulla eri tarkoitusta varten asianmukainen ratkaisu.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI MERKINTÄKOHTAISESTI

1.1 ARVOKAS VEDENALAINEN GEOLOGINEN MUODOSTUMA

Merkinnällä osoitetaan arvokkaat vedenalaiset geologiset muodostumat ja niiden keskittymät.

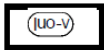
Yleistä

Merkinnällä vaalitaan vedenalaista geodiversiteettiä Kymenlaakson merialueella.

Suunnitteluratkaisu pohjautuu ajankohtaisiin selvityksiin, tutkimushankkeiden tuloksiin ja asiantuntija-arviointeihin. Arvokohteiden selvittämis- ja arviointityö on tehty yhteistyössä Geologian tutkimuskeskuksen (GTK), Suomen ympäristökeskuksen (SYKE), Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, Åbo Akademin ja Metsähallituksen kanssa.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	ei vaikutusta (vedenalainen arvokohde)
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Vaikutus uusiin lavaväyliin / väylien ylläpitotoimenpiteisiin silloin, kun toimenpide edellyttää ruoppausta (mahd. rajoituksia / lisäarvioinnin tarve)
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Merkinnällä vaalitaan vedenalaista geodiversiteettiä (hiekk- ja soramuodostumat). Ratkaisu rajoittaa hiekk- ja soravarojen nosta.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Luontodirektiivissä on määritelty arvokkaiksi vedenalaisiksi luontotyypeiksi mm. hiekkasärkät ja harjusaarten vedenalaiset jatkeet. Näiden esiintymisalueita Itäisen Suomenlahden alueella ovat kaavassa esitetyt hiekk- ja sorapohjaiset muodostumat. Merkinnällä vaalitaan vedenalaista geodiversiteettiä ja tätä kautta myös biodiversiteettiä (arvokkaiden vedenalaisten elinympäristöjen vaaliminen). Ekosysteemipalvelujen turvaaminen
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	ei vaikutusta ihmisiin (vedenalainen arvokohde) vedenalainen maisema on tutkittu uutena arvotekijänä = tietopohjan luominen jatkosuunnittelulle.

1.2 VEDENALAISEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE

Yleistä

Merkinnällä osoitetaan luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä vedenalaisia alueita.

Merkinnällä osoitetaan topografialtaan poikkeuksellisen monimuotoisia kovan merenpohjan ympäristöjä, joissa esiintyy edustavia ja harvinaisia merellisiä elinympäristöjä ja luontotyypppejä. Suunnitteluratkaisu pohjautuu ajankohtaisiin selvityksiin, tutkimushankkeiden tuloksiin ja asiantuntija-arviointeihin. Arvokohteiden selvittämis- ja arviointityö on tehty yhteistyössä Geologian tutkimuskeskuksen (GTK), Suomen ympäristökeskuksen (SYKE), Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, Åbo Akademin ja Metsähallituksen kanssa.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	ei vaikutusta (vedenalainen arvokohde)
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Vaikutus uusiin lavaväyliin / väylien ylläpitotoimenpiteisiin silloin, kun toimenpide edellyttää räjähdystöitä (mahd. rajoituksia / lisäarvioinnin tarve)
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Merkinnällä vaalitaan vedenalaista geodiversiteettiä (kalliopohjaiset matalikot, riutat)
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Luontodirektiivissä on määritelty arvokkaiksi vedenalaisiksi luontotyypeiksi mm. riutat sekä ulkosaariston luotojen ja saarten vedenalaiset jatkeet. Näiden esiintymisalueita Itäisen Suomenlahden alueella ovat kaavassa esitetyt vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet. Merenpohjan monimuotoisuuteen ja topografiseen vaihteluun vaikuttavat alueen kallioperä, glasiaalihistoria ja erilaiset aktiiviset prosessit kuten virtaukset ja sedimentaatio. Alueen geodiversiteetti heijastuu todennäköisesti biodiversiteetin tasoon, sillä maalajistoltaan erilaiset alueet ovat erilaisia elinympäristöjä. Merkinnällä vaalitaan vedenalaista geodiversiteettiä ja tätä kautta myös biodiversiteettiä (arvokkaiden vedenalaisten elinympäristöjen vaaliminen). Ekosysteemipalvelujen turvaaminen.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	ei vaikutusta ihmisiin (vedenalainen arvokohde) vedenalainen maisema tutkittu uutena arvotekijänä = tietopohjan luominen jatkosuunnittelulle.

1.3 LUONNONSUOJELUALUE

SL

Yleistä

Maakuntakaavassa esitetään Kirkonmaan edustan Heinäsaari, Hernekari ja Sorkkasaari luonnonsuojelualueeksi. Saaret olivat aikaisemmin puolustusvoimien käytössä ja Metsähallituksen hallinnassa. Edellä luetellut saaret ovat voimassa olevassa Kymenlaakson maakuntakaavassa osoitettu puolustusvoimien käyttöön merkinnällä EP. Puolustusvoimat luopuvat näiden saarten käytöstä. Metsähallitus on varannut edellä mainitut alueet omissa maankäyttösuunnitelmassaan suojelutarkoitukseen.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Saaristoluonnon ja maiseman vaalimien (luo epäsuoraan myös pohjan luontomatkailuun kehittämiselle ja virkistykseksi)
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Saaret soveltuisivat hyvin liitettäväksi Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon. Saaret sijaitsevat aivan Natura-alueen tuntumassa (FI0408001 Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet). Liittämällä saaret Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon, ne täydentäisivät sekä kansallispuiston että Natura-alueen suojelukokonaisuutta (ekologinen verkosto). Luodaan aluekäyttölinen tasapaino: Rankki ja Kirkonmaan saaret esitetään kehitettäväksi luontomatkailuille, samalla esitetään uusia suojelukohteita lähiympäristössä.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Luonnonsuojelua parannetaan.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Saaret ovat saaneet jo pitkään kehittyä lähes luonnontilaisesti. Saarissa on luonnonsuojelullisesti arvokasta kasvi- ja eläinlajistoa. Saaret soveltuvat hyvin liitettäväksi Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon. Saaret sijaitsevat aivan Natura-alueen tuntumassa (FI0408001 Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet). Liittämällä saaret Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon, ne täydentäisivät sekä kansallispuiston että Natura-alueen suojelukokonaisuutta. Ekosysteempalvelujen turvaaminen.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Saaristoluonnon ja maiseman vaalimien

1.4 PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE, JONKA TOISSIJAINEN KÄYTTÖTARKOITUS ON LUONNONSUOJELU

E/S

Yleistä

Itäisen Suomenlahden saaristossa Kymenlaakson alueella on puolustusvoimien käytössä ja valtion omistuksessa Mustamaan ja Vanhankylänmaan saaret. Metsähallitus on varannut edellä mainitut alueet omassa maankäyttösuunnitelmassaan suojelutarkoitukseen siltä varalta, että puolustusvoimat luopuisivat alueista.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Saaristoluonnon ja maiseman vaalimien (luo epäsuoraan myös pohjan luontomatkailuun kehittämiselle ja virkistykselle)
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Saaret soveltuisivat hyvin liitettäväksi Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon. Saaret sijaitsevat aivan Natura-alueen tuntumassa (FI0408001 Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet). Liittämällä saaret Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon, ne täydentäisivät sekä kansallispuiston että Natura-alueen suojelukokonaisuutta (ekologinen verkosto). Luodaan aluekäyttölinen tasapaino: Rankki ja Kirkonmaan saaret esitetään kehitettäväksi luontomatkailuille, samalla esitetään uusia suojelukohteita lähiympäristössä.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Luonnonsuojelua parannetaan.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Saaret ovat saaneet jo pitkään kehittyä lähes luonnontilaisesti. Saarissa on luonnonsuojelullisesti arvokasta kasvi- ja eläinlajistoa. Saaret soveltuisivat hyvin liitettäväksi Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon. Saaret sijaitsevat aivan Natura-alueen tuntumassa (FI0408001 Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet). Liittämällä saaret Itäisen Suomenlahden kansallispuistoon, ne täydentäisivät sekä kansallispuiston että Natura-alueen suojelukokonaisuutta. Ekosysteemipalvelujen turvaaminen.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Saaristoluonnon ja maiseman vaalimien

1.5 VESIVILJELYYN SOVELTUVA ALUE

Yleistä

Sijainninhjaus on keskeinen keino vähentää kalankasvatuksen paikallisia ympäristövaikutuksia. Kaavaratkaisun tavoitteena on edistää olemassa olevan toiminnan keskittämistä suurempiin tuotantoyksiköihin ja siten parantaa yritystoiminnan kannattavuutta ja vähentää toiminnasta aiheutuvia ristiriitoja ja ympäristökuormituksia. Vesiviljelylaitokset sijaitsevat tällä hetkellä alueilla, joissa vedenvaihtuvuus on riittämätöntä ja paikallinen kuormitus merkittävä. Ratkaisu perustuu lähtökohtaisesti kansallisen vesiviljelyohjelmaan ja sijaintiohjaussuunnitelmaan.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Vaikutus kalankasvatuseräalueeseen: Suomenlahti on ekologiselta luokituksestaan hyvää huonommassa tilassa, minkä vuoksi siellä ei saa vesiviljelyn kuormitusta lisätä (vesipuidedirektiivin rajoite). Nykyiset yritykset voivat kuitenkin keskittää tuotantoaan isompiin laitoksiin. Esitetyt yritysten nykyisen tuotannon keskittämisen kannalta potentiaalisimmat alueet sijaitsevat lähellä nykyisiä laitoksia. Vesiviljelyn ohjaaminen avomerelle olisi tavoiteltavaa, mutta se on Kymenlaakson alueella sekä kustannustehokkuuden takia että myös ympäristön- ja luonnonsuojelurajoitteiden vuoksi ongelmallista. Tavoitteena on turvata kalankasvatuseräalueen toiminta- ja kehittämisen edellytyksiä Kymenlaaksossa. Kaavaratkaisulla ei veloiteta nykyisiä laitoksia siirtämään nykyistä toimintaansa uusille alueille. Se ei myöskään estä hakemasta ja saamasta lupaa tunnistettujen alueiden ulkopuolelta, jos alueen sopivuus vesiviljelyyn todennetaan ympäristölupakäsittelyssä.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	ei merkittäviä vaikutuksia. Alueella on olemassa olevia meriväyliä ja satama-alueita.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Kansallisen vesiviljelyohjelman ja sijaintiohjaussuunnitelman linjausten mukaisesti uudet vesiviljelylaitokset on ohjattu alueille, jotka soveltuvat hyvin vesiviljelyyn, kestävät toiminnasta aiheutuvaa ravinnekuormitusta hyvin ja joissa niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa vesien muulle käytölle.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Paikallinen ravinnekuormitus mahdollisesti kasvaa laitosten lähiympäristössä (rehevöityminen)- Luonnonvarojen osalta varmistetaan paikallisesti tuotetun kalan saantia Itäisen Suomenlahden vaikutuspiirissä. Alueita ei ole osoitettu suojelualueiden yms kohteiden läheisyyteen.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	ei merkittäviä vaikutuksia

1.6 RUOTSINSALMEN MERITAISTELUALUE

Merkinnällä osoitetaan Ruotsinsalmen meritaistelualueen ympäristö.

Yleistä

Ruotsinsalmen taistelu Kotkan edustalla oli aikoinaan suurin Itämerellä käyty meritaistelu. Siellä upposi melko pienelle alueelle kaikkiaan n. 60 erilaista sota-alusta.

Maakuntakaavan meritaistelualue-merkinnän tarkoituksena on vaalia taistelualueen vedenalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuutta.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Kaavaratkaisu luo edellytykset vedenalaisen kulttuuriympäristön vaalimiselle. Tavoitteena lisäksi: alueen ominaispiirteiden tunnistaminen ja korostaminen, paikallisidentiteetin tukeminen, virkistys – ja kulttuurimatkailun kehittäminen.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Vaikutus olemassa oleviin ja uusiin laiva- tai veneväyliin silloin, kun ruoppaus yms. toimenpiteet voivat aiheuttaa merkittävä haittaa vedenalaiselle kulttuuriperinnölle.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Rajoittaa ruoppaustoimintaa sekä hiekan tai soran nostoa.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Tukee luonnonsuojelun tavoitteita.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Kulttuurihistorian huomioiminen / vedenalaisen kulttuuriperinnön vaaliminen. Vanhat laivahylät on rauhoitettu iän perusteella. Sellainen hylky tai hyllyn osa, jonka uppoamisesta voidaan olettaa olevan yli sata vuotta, rinnastetaan kiinteään muinaisjäännökseen. Kaavaratkaisun tavoite on vaalia taistelualueen vedenalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuutta.

1.7 MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE/ LOMA- JA MATKAILUALUE / MATKAILUKOHDE

YLEISTÄ

Kaavaratkaisulla edistetään Kotkan edustan merialueen matkailullista ja virkistyksellistä kehittämistä. Kehittämisyöhykkeen avainalueina toimivat puolustusvoimilta vapautuvat saaret (Kirkonmaansaaren eteläosa ja Rankin saari) sekä entinen Kuusisen sotilassatama Kotkassa.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Ratkaisu luo edellytykset matkailun kehittämislle sekä virkistysmahdollisuuksien parantamiselle. Kymenlaaksossa merkittävä tekijä matkailupotentiaalin lisääntymisessä ovat venäläiset matkailijat. Venäläisten matkailijoiden määrän kasvun ennustetaan lisääntyvän merkittävästi lähivuosien aikana.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Luo keskeisten maakunnallisten matkailuvyöhykkeiden kehittämisedellytyksiä. Saarikohteet soveltuvat erinomaisesti yleiseen virkistykseen ja matkailuun. Alueella voidaan hyödyntää olemassa olevaa rakennuskantaa sekä toimivaa teknisen huollon infrastruktuuria. Kohdealueen saavutettavuus on hyvä. Alueella ja sen vaikutuspiirissä sijaitsee lukuisia venesatamia, laivaväyliä ja venereittejä. Kohdealueella liikkuu myös yhteysalus. Haapasaariston vesiputki kulkee Rankin ja Kirkonmaan kautta. Kehittämistoimet Kirkonmaalla ja Rankissa turvaavat vedensaantia Haapasaarella.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Kirkonmaan alueella on arvokas pohjavesialue. Pohjavesiarvot tulee huomioida yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Maakuntakaavassa nyt osoitettu palvelujen alue (entinen kasarmirakennus) sijoittuu em. arvokohteen eteläosaan. Suunnitteluratkaisu Rankin ja Kirkonmaan alueilla ei tuo uusia maankäytön paineita. Kasarmi on toiminut ko. alueella vuosikymmeniä ja uutta toimintaa (esim. luontomatkailun palvelutoimintaa) olisi vaikutuksiltaan vertailtavissa alueen entiseen käyttöön.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Matkailun kehittämisen kohdealueella on mahdollista sovittaa yhteen matkailun kehittäminen ja luonnonarvojen vaaliminen. Kohdealue sisältää sekä uusia matkailukehittämisen ydinalueita että yleiseen virkistykseen ja suojeluun varattuja alueita. Karvaratkaisun tueksi on tehty Rankin ja Kirkonmaan alueella luontoselvityksiä.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Arvokkaaseen kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen vaaliminen on matkailun kehittämisen edellytys. Erillisselvitysten perusteella voidaan katsoa, että sekä Rankin loma- ja matkailualueella että Kirkonmaan saaren alueella on mahdollista sovittaa yhteen matkailun kehittäminen sekä luonnonarvojen ja kulttuuriympäristöarvojen vaaliminen.

1.8 RETKEILY- JA ULKOILUALUE

Merkinnällä osoitetaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä vapaa-ajan ja luontomatkailun alueita. Alueella on voimassa MRL 33 § mukainen rakentamisrajoitus.

Yleistä

Kotkan edustan merialueen matkailullinen kehittäminen edellyttää, että kaavassa varataan riittävän laajat alueet yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Ratkaisu luo edellytykset matkailun kehittämiseksi sekä virkistysmahdollisuuksien parantamiselle. Kirkonmaan alueella mahdollistetaan matkailu- ja muiden palvelujen kehittämistä jo rakennetuilla alueilla. Kehittämistoimet keskittyvät alueelle, jossa on hyödynnettävissä olemassa oleva infrastruktuuri. Ranta-alueet sekä matkailu- ja palvelumerkintöjen lähiympäristö on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi. Em. alueet palvelevat omalta osaltaan matkailua ja palvelutoimintaa saarella.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Luo edellytyksiä maakunnallisesti merkittävälle matkailun kehittämisvyöhykkeille. Kirkonmaan saarikohde soveltuu erinomaisesti yleiseen virkistykseen ja matkailuun. Alueella voidaan hyödyntää olemassa olevaa rakennuskantaa sekä toimivaa teknisen huollon infrastruktuuria. Kohdealueen saavutettavuus on hyvä. Alueella ja sen vaikutuspiirissä sijaitsee lukuisia venesatamia, laivaväyliä ja venereittejä. Kohdealueella liikkuu myös yhteysalus. Virkistysalueella on voimassa MRL 33§ mukainen rakentamisrajoitus. Tämä voi aiheuttaa maanomistajille taloudellista haittaa kun alueen käyttö esim. asuinpaikaksi ei ole mahdollista.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	-
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Kirkonmaalla on mahdollista sovittaa yhteen virkistysmahdollisuuksien parantaminen, matkailun kehittäminen ja luonnonarvojen vaaliminen. Kohdealue sisältää sekä uusia matkailukehittämisen ydinalueita että yleiseen virkistykseen ja suojeluun varattuja VR- alueita. Kaavaratkaisun tueksi Rankin ja Kirkonmaan alueella on tehty luontoselvityksiä.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Arvokkaaseen kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen vaaliminen on matkailun kehittämisen edellytys. Erillisselvitysten perusteella voidaan katsoa, että sekä Rankin loma- ja matkailualueella että Kirkonmaan saaren alueella on mahdollista sovittaa yhteen matkailun kehittäminen sekä ja luonnonarvojen ja kulttuuriympäristöarvojen vaaliminen.

1.9 KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE, VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ

Maakuntakaavassa osoitetaan Kuorsalon valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Maakuntakaavassa on osoitettu valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt (Rakennettu kulttuuriympäristö, Museoviraston julkaisu 16/1993) ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (YM mietintö 66/1992).

KAAVARATKAISULLA ON KORJATTU MAASEUTU- JA LUONTO MAAKUNTAKAAVAN VALMISTELUUSSA TAPAHTUNUTTA TEKNINEN VIRHE. ALUE JÄI KAAVAKARTASSA VAHINGOSSA OSOITTAMATTA.

1.10 ALUEELLA TURVATAAN PUOLUSTUSVOIMIEN KÄYTTÖTARPEET

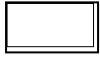
/ep

ALUEELLA TURVATAAN PUOLUSTUSVOIMIEN KÄYTTÖTARPEET

Merkinnällä osoitetaan alue, jossa pääkäyttötarkoituksen lisäksi tulee mahdollistaa puolustusvoimien käyttötarpeet.

Puolustusvoimat luopuu Kirkonmaan ja Rankin saarten kasarmi- ja muusta harjoituskäytöstä, mutta tarvitsee jatkossa kuitenkin eräiltä osin saarien osia käyttötarpeisiinsa. Toiminnassa hyödynnetään olemassa olevaa infrastruktuuria. Suunniteltu toiminta on pienmuotoista ja haitat ovat huomattavan paljon pienemmät kuin aiemmin. Em. syystä ei ole odotettavissa merkittävää haittaa alueen jatkokäytölle.

1.11 NATURA 2000-VERKOSTOON KUULUVA TAI EHDOTETTU ALUE

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset sekä ohjelman täydennysehdotuksen mukaiset Natura 2000-ohjelman alueet.

Valtioneuvosto on päättänyt 2012 laajentaa Suomen Natura 2000-verkosta avomerelle sijoittuvilla suojelualueilla. Kymenlaakson alueet ovat Länsileton alue Kotkan ja Pyhtään edustalla sekä Luodematalat Pyhtään ja Loviisan edustalla.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Ei suoraan vaikutusta ihmiselle (avomeren vedenalaisen luonnon vaalimien talousvyöhykkeellä)
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Alueet täydentävät sekä kansallispuiston että Natura-alueen suojelukokonaisuutta Itäisen Suomenlahden alueella (ekologinen verkosto).
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Vedenalaista luonnonsuojelua parannetaan.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Valtioneuvosto on päättänyt 2012 laajentaa Suomen Natura 2000-verkosta avomerelle sijoittuvilla suojelualueilla. Kymenlaakson alueet ovat Länsileton alue Kotkan ja Pyhtään edustalla sekä Luodematalat Pyhtään ja Loviisan edustalla. Päätöksellä suojellaan riuttoja ja hiekkasärkkiä talousvyöhykkeellä. Merkinnällä vaalitaan vedenalaista luontoa. Ekosysteemipalvelujen turvaaminen.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Avomeren vedenalaisen luonnon vaalimien aluevesillä ja talousvyöhykkeellä

1.12 VENEVÄYLÄ / VENESATAMA /

Merkinnällä osoitetaan ensisijaisesti veneilyn runkoväylät sekä muut alueellisesti merkittävät veneilyn pääväylät.

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävät pienvenesatamat. Alueella on voimassa MRL 33 § mukainen rakentamisrajoitus.

Maakuntakaavassa täydennetään seudullista veneilyn runkoväylien reitistöä.

Maakuntakaavassa osoitetaan Rankin ja Kirkonmaan saarten venesatamat.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Turvaa merenkulkua ja satamatoimintaa. Parantaa veneilyn-, luontomatkailun- ja virkistystyksen edellytyksiä.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Turvaa merenkulkua. Reittien huomioiminen tarkemmassa suunnittelussa esimerkiksi rantautumispaikkojen ja matkailupalveluiden sijoittelussa parantaa veneilyn edellytyksiä. Rankin ja Kirkonmaan saarten venesatamat ovat olemassa olevia /tukevat olemassa oleva infrastruktuuria.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Ylläpitoruoppaukset ja läjitykset vaikuttavat ympäristöön. Rankin ja Kirkonmaan saarten venesatamat ovat olemassa olevia
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Uusia väyliä ei osoiteta matalikoille ja luonnon kannalta arvokkaille alueille (ei ruoppaustarve luo- ja geo- alueilla) Väylien kunnossapitoon ja kehittämiseen liittyvät läjitysalueet on kaavan laadinnan aikana tutkittu yleispiirteisellä tasolla, mutta niitä ei osoiteta kaavassa. Läjitysalueita ei saa sijoittaa ja luonnon kannalta arvokkaille alueille. Mahdollisiin läjitysalueisiin liittyvä tieto esitetään kaavaselostuksessa.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Venesatamat ei osoiteta kulttuuriympäristön kannalta arvokkaille kohteille. Rankin ja Kirkonmaan saarten venesatamat ovat olemassa olevia ja alueella on tehty kulttuuriympäristön inventointeja kaavan laadinnan aikana. Ruotsinsalmen taistelun alueen veneväylien ylläpidossa tulee kiinnittää erityistä huomiota vedenalaisen kulttuuriperintöön. Em. syystä meritaistelun alue on osoitettu kaavassa suunnittelumääräyksineen.

1.13 YLIMAANKUNNALLINEN REITTI

Merkinnällä osoitetaan ylimaakunnalliset merkittävät ulkoilureitit

Maakuntakaavassa täydennetään ylimaakunnallisesti merkittävien ulkoilureitistöjen verkostoa. Ulkoilureittien esittäminen maakuntakaavassa ei synnytä jokamiehen oikeuksia ylittäviä valtuuksia liikkua maastossa ennen kuin reitti on toteutettu sopimuksin tai ulkoilureittimitoituksella. Maakuntakaavan ulkoilureittejä ei koske maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Ylimaakunnalliset reitit on maakuntakaavassa osoitettu kaavatason edellyttämällä tarkkuudella. Reittien linjaukset voidaan tarkemmassa suunnittelussa muuttaa, edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset tavoitteet eivät vaarannu.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Ratkaisu luo edellytykset matkailun kehittämiseksi sekä virkistysmahdollisuuksien parantamiseksi.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Melontareittien osalta voidaan hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria (venesatamat yms).
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	ei vaikutuksia
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	<p>Ulkoilureittien vaikutus luontoon on vähäistä. Esitetyt reitit eivät edellytä rakennus- tai ruoppaustoimenpiteitä yms.</p> <p>Tässä kaavassa täydennetään reittiverkostoa vain taajamat ja niiden ympäristöt- maakuntakaavan suunnittelualueen osalta. Reittien vaikutusten arviointityö on tehty suurimaksi osaksi jo hyväksytyssä <i>maaseutu ja luonto</i>- maakuntakaavan yhteydessä.</p> <p>Ylimaakunnallinen melontareitti on osoitettu tässä kaavassa mm. linnuston perusteella suojelluille Natura-alueille (Ahvenkoskenlahti ja Santaniemenselkä-Tyyslahti). Reitti on osoitettu myös Kymijoen Natura 2000 alueella. Salminlahden ympäristöissä reitti kulkee Natura 2000 kohteen rajalla. Melontareitit kulkevat olemassa olevaa melontaväylää pitkin. Reitit eivät edellytä ruoppaustoimenpiteitä yms. Ahvenkosken lahdella sekä Santaniemenselkä-Tyyslahden alueella reitti seuraa olemassa olevaa ja sekä maastoon että merikarttoihin merkittyä veneväylää. Salminlahdella ei ole maastoon tai karttoihin merkittyä väylää. Melontaa saattaa vaikuttaa linnustoon pesimäaikana, erityisesti silloin, kun melojat liikkuvat reitin ulkopuolella.</p> <p>Kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi on annettu kaikille ulkoilureittimerkinnöille Natura 2000 -ohjelmaan liittyvä suunnittelumääräys. Yleisesti ottaen melontareittien käyttäjämäärät ovat suhteellisen vähäisiä.</p> <p>Pyöräilyreitti kulkee olemassa olevaa tieverkostoa pitkin. Myöskään patikointireitit eivät sijoitu Natura 2000 -ohjelman- tai muille suojelukohteille.</p>
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	ei vaikutuksia

1.14 KOKO KAAVA-ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSET

”Alueidenkäytön tarkemmassa suunnittelussa tulee edistää vaelluskalojen luontaisen lisääntymisen edellytyksiä Kymijoen alueella.”

Yleistä:

Suunnittelumääräyksen tavoitteena on uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalakantojen elinvoimaisuuden vahvistaminen Kymijoen alueella.

Kymijoki oli aikoinaan merkittävä vaelluskalajoki. Teollistumisen myötä Kymijoen vaelluskalakannat katosivat lähes kokonaan. Menetyksiä on kompensoitu tähän päivään saakka pääosin istutusten avulla. Pitkällä tähtäimellä istutuksiin perustuva hoito ei ole biologisesti kestävää toimintaa, koska kalakantojen monimuotoisuuden säilyminen voidaan taata ainoastaan luontaisen kierron kautta. Olosuhteet Kymijoen alueella ovat muuttuneet vaelluskalojen kannalta parempaan suuntaan viimeisten parin vuosikymmenen aikana. Veden puhdistuminen on luonut edellytykset luontaisten vaelluskalakantojen palauttamiseksi jokeen. Kymijokea voidaan pitää yhtenä eteläisen Suomen ja koko Itämeren alueen merkittävimmistä ennallistamiskohteista sekä vapaa-ajankalastuksen kohteista.

Maa- ja metsätalousministeriön kansallisen kalatiestrategia valmistui joulukuussa 2011. Strategiatyön käynnistämisen taustalla olivat vesihuoltosuunnitelmien laadinnassa esille nousseet kehittämistarpeet, sitoutuminen vesienhoidon tilatavoitteiden saavuttamiseen sekä tiedot lukuisten vaelluskalakantojemme heikosta tai edelleen heikkenevästä tilasta. Kymijoen kalataloudellinen kehittäminen on strategian yksi keskeinen tavoite. Kaavaratkaisulla edistetään Kymenlaakson maakuntaohjelman-, suunnitelman ja luonnonvarastrategian tavoitteiden toteuttamista Kymijoen osalta.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Virkistysmahdollisuuksien parantaminen / vapaa-ajan kalastuksen kehittäminen Luontomatkailemisen kehittäminen
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Kalatie rakentaminen vaikuttaa vesivoimatuotantoon (mahd. taloudelliset menetykset voimayhtiöille / korvausten tarve)
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Kymijoen haarojen ennallistaminen ja luonnontilaan palauttaminen vaikuttaa myönteisesti jokiekosysteemiin. Kalatie rakentaminen voi jonkin verran vähentää vesivoiman energiatuotantoa (uusiutuva energialähde)
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Vaelluskalakantojen ja muiden eliöryhmien monimuotoisuuden parantaminen ennallistamisen seurauksena. Uhanalaisten lajien suojeleminen, Kymijoen Natura-2000 alueen luontoarvojen vaaliminen. Kymijoen ekosysteemipalvelujen turvaaminen ja kehittäminen, vaelluskalojen ekologisen yhteyden luominen.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Kalateiden rakenteet olisivat Korkeakosken alueella merkittävän laajat: yhteensovittamisen tarve liittyy mm. lähiympäristön kulttuuriperintöarvoihin (hist. tehdasalue).

1.15 TYÖPAIKKA-ALUE

Työpaikka-alueet (TP) osoitetaan aiempien, jo vahvistettujen maakuntakaavaratkaisujen mukaisesti. Työpaikka-alueiden kuvausteksti on täsmennetty ja merkinnän suunnittelumääräys on muutettu. Muutostarve liittyy kaupan sijaintiohjauskysymyksiin (tilaa vaativaan kauppaan liittyvä maininta on poistettu).

Yksi uusi työpaikka-alue on osoitettu Muurikkalaan. Alueella on olemassa oleva logistiikkakeskus.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Työpaikka-alueiden saavutettavuus on hyvä, mutta niillä ei heikennetä asuinviihtyisyyttä. Suurin osa alueita ovat olemassa olevia työpaikka-alueita.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Vaalimaan ja Muurikkalan TP -alueita lukuun ottamatta, kaikki TP alueet on sijoitettu kaupunkialueiden ja taajama-alueiden läheisyyteen. Saavutettavuus on hyvää ja olemassa oleva infrastruktuuri on hyödynnettävissä. Ratkaisu tukee yhdyskuntarakenteen eheyttä. Vaalimaan ja Muurikkalan TP alueet liittyvät raja-alueen toimintoihin ja ne ovat erillään muusta yhdyskuntarakenteesta. Vaalimaan erikoisasema perustuu Pietarin talousalueen läheisyyteen ja Venäjän kaupan-, liikenteen- ja matkailun nopean kasvuun.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	TP -alueet eivät sijoitu maa- ja kallioperän kannalta arvokkaille alueille. Summan alueella on pohjavesiarvoja. Tämä tulee huomioida yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Ilmastovaikutus liittyy liikennekysymyksiin lisääntyvien liikennemäärien kautta. Alueiden saavutettavuus on hyvä.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	TP -alueet eivät sijoitu luonnonsuojelun kannalta arvokkaille alueille. Lelun TP-alueella on liito-oravan elinalueita, jotka saattavat rajoittaa rakentamista. Tiedossa olevat liito-oravan tärkeät elinalueet on syytä ottaa huomioon yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Alueella on meneillään kompensatiomenettely liittyen E18 moottoritien rakentamiseen ja TP-alueen toteuttamiseen. Menettelyn tarkoituksena on säilyttää liito-oravien elinympäristöjä.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Summa-Poitsilan TP-alue ja vähittäiskaupan kehittämisen kohdealue sijoittuvat osittain valtakunnallisesti arvokkaalle Summanjoen laakson maisema-alueelle. Myös Seppälän TP -alue rajoittuu valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Aluevaraukset on osoitettu jo vahvistetulla maakuntakaavalla. Kyseisille aluevarauksille tyypillinen rakentaminen ei yleensä ole arvokkaalle maisema-alueelle soveltuva. Maisema-arvoja tulee huomioida erityisen tarkasti yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Asia on huomioitu jo kuntatason kaavoissa. Maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan vähittäiskaupan kehittämisen kohdealuemerkintä maakuntakaavan edellyttämällä yleispiirteisyydellä, mikä mahdollistaa alueen kehittämisen ja maisema-arvojen yhteensovittamisen.

1.16 VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKKÖ / VÄHITTÄISKAUPAN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE / TILAA VAATIVAN KAUPAN KESKITTYMÄ / VÄHITTÄIS JA RAJAKAUPAN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Oheisessa taulukossa on kuvattu kaupan kaavamerkintöjen yleiset vaikutukset. Kohdekohtaiset vaikutusten arvioinnit on esitetty erilliselivityksessä: ”Kaupan suuryksikköalueiden rakenteellinen tarkastelu ja vaikutusten arviointi”

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	<p>Kauppa-alueiden saavutettavuus on hyvä ja ne sijaitsevat taajama-alueilla tai välittömässä niiden läheisyydessä, Asuinviihtyisyyttä ei heikennetä. Vaaliman alueella ei ole asutusta, mutta muiden vähittäiskaupan suuryksikköalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee asuinalueita. Tämä mahdollistaa lähialueiden asukkaiden asiointimatkat kevyen liikenteen kulkuneuvoilla tai julkisilla kulkuneuvoilla.</p> <p>Suurin osa alueista on olemassa olevia kauppa-alueita, lukuun ottamatta Vaalimaata, Summaa ja Siltakylää. Näilläkin alueilla on kuitenkin jo olemassa olevat kuntatason kaavat.</p>
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	<p>Vaalimaan aluetta lukuun ottamatta kaikki vähittäiskaupan suuryksikköalueet on sijoitettu kaupunkialueiden ja taajama-alueiden välittömään läheisyyteen. Saavutettavuus on hyvää ja olemassa oleva infrastruktuuri hyödynnettävissä. Ratkaisu tukee yhdyskuntarakenteen eheyttä.</p> <p>Vaalimaan alue liittyy raja-alueen toimintoihin ja se on erillään musta yhdyskuntarakenteesta. Vaalimaan erikoisasema perustuu Pietarin talousalueen läheisyyteen ja Venäjän kaupan-, liikenteen- ja matkailun nopean kasvuun.</p>
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	<p>Kaupan alueet eivät sijoitu maa- ja kallioperän kannalta arvokkaille alueille. Summan alueella on pohjavesiarvoja. Tämä tulee huomioida yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Ilmastovaikutus liittyy liikennekysymyksiin. Alueiden saavutettavuus on hyvä ja olemassa oleva infrastruktuuri on hyödynnettävissä.</p>
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	<p>Vähittäiskaupan suuryksikköalueet eivät sijoitu luonnonsuojelun kannalta arvokkaille alueille.</p>
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	<p>Summan vähittäiskaupan kehittämisen kohdealue on osoitettu maisema-alueen itäpuolelle. Tämä on huomioitu myös kuntatason kaavoituksessa, joten kaupan toimintoja ei sijoiteta arvokkaalle maisema-alueelle. Vaalimaan vähittäis- ja rajakaupan kehittämisen kohdealue sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden läheisyyteen.</p> <p>Kyseisille kaupan aluevarauksille tyypillinen rakentaminen ei yleensä ole arvokkaalle maisema-alueelle soveltuvaa. Maisemakysymyksiin tulee kiinnittää huomiota myös silloin, kun rakentaminen tapahtuu arvoalueiden läheisyydessä. Maisema arvoja tulee huomioida erityisen tarkasti yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä.</p>

1.17 KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE

Kymenlaakson kaupan selvityksen yhteydessä on tarkasteltu maakunnan keskustatoimintojen alueita kaupallisesta näkökulmasta. Keskustatoimintojen alueet on maakuntakaavassa esitetty tiiviinä kokonaisuuksina, joiden kehittämistä kaavaratkaisulla tuetaan. Virolahden kuntakeskus on esitetty maakuntakaavaan uutena keskusta-alueena.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Kaavaratkaisulla vahvistetaan kaupunkien ja taajamien keskustoja elinvoimaisina asuin-, palvelu- ja työpaikka-alueina. Ohjataan julkisten ja kaupallisten palveluiden sijoittumista siten, että ne ovat helposti saavutettavissa.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Maakuntakaavassa esitetyt keskustatoimintojen aluevaraukset korostavat nykyisten keskusten asemaa. Keskustatoimintojen alueet on esitetty tiiviinä kokonaisuuksina, joiden kehittämistä kaavaratkaisulla tuetaan. Verrattuna taajama-kaavan ratkaisuihin, keskustatoimintojen alueita on hieman laajennettu. Olemassa oleva infrastruktuuri on tehokkaasti hyödynnettävissä ja kehittämistarpeet huomioidaan: Kotkansaaren osalta keskusta-alueelle on odotettavissa rakenteellisia muutoksia mm. Kantasataman alueen uuden käytön myötä. Kouvolan keskusta on myös muutosten kohteena kun Kasarminmäen entinen varuskunta-alue on muuttunut korkeakoulujen kampusalueeksi ja suunnitteilla on myös uuden sairaalakeskuksen rakentaminen. Kuusankosken yhdistyttyä Kouvolan kaupunkiin on luonteva keskustan kasvusuunta kohti Kouvolan kauppakeskusaluetta ja keskustaa. Virolahden kunnan kehitys on muuttunut hyvin dynaamiseksi erityisesti rajavaikutusten takia. Kaavaratkaisulla vahvistetaan kuntakeskuksen asema palvelukeskuksena.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Ratkaisu suosii tiivistä ja kestävää maankäyttöä. Ohjataan julkisten ja kaupallisten palveluiden sijoittumista siten, että ne ovat helposti saavutettavissa myös ilman yksityisautoa. Keskusta-alueet ovat pääosin valmiiksi rakennetut: ei merkittäviä vaikutuksia kallioperään, veteen tai ilmaan.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Keskusta-alueet ovat pääosin valmiiksi rakennetut: ei merkittäviä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen tai luonnonvaroihin
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Kaavassa osoitetaan olemassa olevat keskustatoimintojen-alueet. Keskusta-alueet ovat pääosin valmiiksi rakennetut. Kehittämisen avainkohteet (kuten Kotkan kantasataman alue) on huomioitu kaavaratkaisuja tehtäessä. Keskustaleiden kehittäminen voi vaikuttaa merkittävän myönteisesti kaupunkikuvaan ja kaupunkimaisemaan (Kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvät näkökohdat korostetaan (/s- merkinnän käyttö)

1.18 KAUPUNKIKEHITTÄMISEN KOHDEALUE

Kotkan Hovinsaaren ja Karhulan väliin jäävä alue muodostaa maakuntakeskuksen rakenteeseen sen osakesukuksia erottavan sauman, jonka keskeinen sijainti on jäänyt asumista ja palveluita sijoitettaessa hyödyntämättä.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Tavoite on Kotkan Hovinsaaren ja Karhulan väliin jäävän alueen kehittäminen elinvoimaisina asuin-, palvelu- ja työpaikka-alueina.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Kaavaratkaisulla tuetaan tämän muuttuvan alueen kehittämisen mahdollisuuksia ja edistetään Karhulan keskustan ja Hovinsaaren välisen alueen yhdyskuntarakenteen tiivistymistä. Kaupunkikehittämisen kohdealueen laajentamisella edistetään Karhulan ja Jumalniemen rakenteellista lähentymistä ja sitä kautta Karhulan keskustan kehittymisen tukemista. Ohjataan julkisten ja kaupallisten palveluiden sijoittumista siten, että ne ovat helposti saavutettavissa.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Ratkaisu suosi tiivistä ja kestävä maankäyttöä. Ohjataan julkisten ja kaupallisten palveluiden sijoittumista siten, että ne ovat helposti saavutettavissa myös ilman yksityisautoa. Keskusta-alueet ovat pääosin valmiiksi rakennetut: ei merkittäviä vaikutuksia kallioperään, veteen tai ilmaan.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Alue on monin paikoin rakennettu: ei merkittäviä vaikutuksia kallioperään, veteen tai ilmaan. Kymijoki on osoitettu Natura 2000 –ohjelman alueeksi. Arvokohteen ympäristöä tulee vaalia. Toisaalta alueen kehittämisessä on mahdollista hyödyntää ranta-maisemia vetovoimatekijänä.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Kaupunkikehittämisen kohdealueella on suurta tarvetta parantaa kaupunkikuvaa. Kaavaratkaisun tavoitteena on alueen täydentyminen ja sen epämääräisyyden ryhdittäminen. Kymijoen ranta-alue on osoitettu arvokkaaksi maisema-alueeksi. Arvokohteen ympäristöä tulee vaalia. Toisaalta alueen kehittämisessä on mahdollista hyödyntää ranta-maisemia vetovoimatekijänä.

1.19 KYLÄ

Maakuntakaavassa täydennetään Kymenlaakson kyläverkosto osoittamalla Pyhtään Purolan ja Kotkan Kuutsalon kylät. Teknisestä virheestä johtuen em. merkinnät ei osoitettu Kymenlaakson taajamaat ja niiden ympäristöt / maaseutu ja luonto maakuntakaavassa.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Ei vaikutuksia. Merkintä on todentava.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	Ei vaikutuksia. Merkintä on todentava.
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	Ei vaikutuksia. Merkintä on todentava.
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	Ei vaikutuksia. Merkintä on todentava.
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	Ei vaikutuksia. Merkintä on todentava.

1.20 KAKSISAJORATAINEN VALTA- KANTA- TAI SEUTUTIE TAI PÄÄKATU / ERITASOLIITYMÄ

Maakuntakaavassa osoitetaan valtateiden 12 ja 6 vaihtoehtoiset ratkaisut. Liikennepoliittisen selonteon valmistelun kokeiluhankkeena tutkittiin valtatie 12 Lahti-Kouvola välin palvelutasovaihtoehtoja. Tässä maakuntakaavassa osoitetaan alustavan yleissuunnitelman vaihtoehto nykyisen vahvistetun kaavan mukaiselle linjaukselle. Vaihtoehtoinen linjaus noudattaa Kymenlaakson puolella pääosin nykyisen tien linjausta. Valtateiden 6 ja 12 liittyminen järjestelyineen on osoitettu vahvistetussa maakuntakaavassa. Alue on osoitettu vahvistetussa maakuntakaavassa selvitysalueena. Alueen yleiskaavoituksen yhteydessä tutkitaan liikennejärjestelyille eri vaihtoehtoja. Tässä maakuntakaavassa esitetään vahvistetun kaavan varaukselle vaihtoehtoinen ratkaisu maakuntakaavatarkkuudella.

Maakuntakaavassa osoitetaan eritasoliittymä litin Tillolaan sekä Kouvolan Suviojalle ja Kelttiin.

litin Tillolaan on suunnitteilla moottoriurheilun tapahtumakeskus. Keskukseen on suunniteltu sijoitettavaksi ajokoulutuskeskus, moottoriurheilurata, tapahtumakenttä, liikenneasema, yrityspuisto ja majoitustoimintaa. Ajoyhteys alueelle on tällä hetkellä suoran liittymän kautta, maakuntakaavassa varaudutaan alueen kasvavan liikenteen järjestelyyn eritasoliittymän kautta.

Suviojan ja Keltin eritasoliittymät osoitetaan maakuntakaavassa yleiskaavoituksen yhteydessä tehtävien valtateiden 6 ja 12 liittymäjärjestelyjen vaihtoehtojen perusteella.

1.21 PALVELUJEN ALUE

Alueilla toimivien maakunnallisesti merkittävien koulutuksen ja terveydenhuollon yksikköjen kehittämistarpeet tulee ottaa huomioon alueiden ja niiden ympäristön tarkemmassa suunnittelussa. Yhteiskunnan eri osa-alueiden rakennemuutoksen yhteydessä eri palveluiden alueiden toimijat voivat muuttua julkisesta palveluntarjoajasta yksityiseksi tai toisinpäin.

Kaavaratkaisulla mahdollistetaan uusien palvelukonseptien muodostuminen. Uutena palveluiden alueena osoitetaan Kirkonmaan saaren entinen kasarmialue.

Vaikutusalue	Merkittävimmät vaikutukset
Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	Osoitetaan olemassa olevat yksiköt ja turvataan niiden kehittämismahdollisuudet ja Kirkonmaan kasarmialuetta lukuun ottamatta kaikki P-alueet on osoitettu vahvistetuissa maakuntakaavoissa. Näiltä osin kaavaratkaisun vaikutukset on arvioitu vahvistettujen maakuntakaavojen yhteydessä. Kirkonmaan kasarmialueen osalta on kyse alueen käytön muutosta, mutta vaikutukset ympäristöön todennäköisesti vähenevät Puolustusvoimien käytön loputtua. Varuskuntakäytössä alueella on liikkunut säännöllisesti suuria ihmismääriä, käytetty raskasta kuljetuskalustoa, ammuttu yms. Tästä syystä on oletettavissa, että alueen uusi käyttö ei aiheuta ympäristölle yhtä suurta kuormitusta kuin Puolustusvoimien toiminta.
Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	
Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	
Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	
Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	

Kaupan sijaintiohjaukseen liittyviä kaavamerkintöjä ei ole osoitettu Natura 2000 –ohjelman kohteille tai niiden lähiympäristöön. Täältä osin kaavaratkaisu ei merkittävästi heikennä Natura 2000 -ohjelmakohteiden luontoarvoja. Myös välilliset vaikutukset Natura 2000 –ohjelman kohteisiin (esim. lisääntyviin liikennemääriin ja kuljetuksiin liittyvä ilmaaastekuormitus) ovat vähäiset.

Kaupan alan suurimmat suorat ympäristövaikutukset liittyvät liikenteeseen, kuljetusten polttoaineenkulutukseen ja niiden päästöihin, pakkausjätteisiin sekä varastoinnin ja myymälöiden energiankulutukseen. Uudisrakentaminen, korjaaminen ja kiinteistöjen ylläpito sekä toiminta kiinteistöissä ja myymälöissä vaikuttavat materiaalin käyttöön, energian kulutukseen ja jätehuoltoon. Em. ympäristökuormitus ei aiheuta välitöntä uhkaa kauppojen vaikutuspiirissä oleviin suojelukohteisiin. Kaavaratkaisu tähtää siihen, että olemassa oleva infrastruktuuri on hyödynnettävissä. Uusia tielinjauksia tai teknisen huollon linjauksia ei osoiteta kaupparatkaisuja varten.

Natura 2000 -ohjelman kohteita sijaitsee paikoin olemassa olevien kauppa-alueiden läheisyydessä. Haminan keskustan laidalla sijaitsee esim. Kirkonjärven Natura kohde. Kotkan keskustan ja Jumalniemen ja Sutelan hypermarkettien läheisyydessä sijaitsee Kymijoen Natura 2000 –alue. Nykyinen toiminta ei vaikuta merkittävästi Natura 2000 kohteiden ympäristön tilaan. Koska em. alueilla maankäyttö ei merkittävästi muutu voidaan arvioida, että myös vaikutukset ympäristöön pysyvät samoina. Uudet kaupan alueet (esim. Vaalimaan kauppa-alue, Summan alue) sijaitsevat kaukana Natura 2000 –kohteista.

Arvokkaat vedenalaiset geologiset muodostumat ja niiden keskittymiä sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä vedenalaisia alueita on osoitettu monin paikoin Natura 2000 ohjelman kohteiden alueille ja niiden vaikutuspiiriin. Tarkoitus on vaalia luontoarvoja myös vedenalaisen luonnon osalta. Kaavaratkaisu vaikuttaa Natura 2000 –ohjelman alueisiin merkittävän myönteisesti ja parantaa merialueen suojelun tilaa.

Kaavaan on osoitettu uusia Natura 2000 kohteita talousvyöhykkeellä ja alueveden ulkorajalla. Talousvyöhykkeellä on myös tutkittu, huomioitu ja osoitettu muita luonnonsuojelun kannalta arvokkaita alueita. Tämä vaikuttaa myönteisesti sekä merialueen suojelun tilaan että välillisesti myös Natura 2000 –alueiden luontoarvioihin.

Kotkan edustan matkailun kehittämisen kohdealue sijoittuu eteläosassa Natura 2000 –ohjelman avovesialueelle. Kaavamerkintään liittyy suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että matkailun kehittämistarpeet sovitetaan alueen luonto-, rakennusperintö- ja kulttuuriarvoihin niitä hyödyntäen. Matkailutoiminta ei vaikuta välittömästi vedenalaisen luontoon. Matkailun kehittämisen ydinalueet on sijoitettu Rankin ja Kirkonmaan saareen. Vaikutukset vedenlaiseen luontoon ovat mahdollisia esimerkiksi silloin, kun sukellusmatkailua kehitettäisiin alueella.

Itäisen Suomenlahden saaristo ja vedet nimisen Natura 2000 kohteen suojelu on tarkoitus toteuttaa maa-alueilla ja tärkeimmillä vesialueilla luonnonsuojelualailla (luonnonsuojelualue) sekä pääosalla vesialuetta vesilailla.

Kaavan laadinnassa on huomioitu Itäisen Suomenlahden kansallispuiston käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteita. Vesialueita ei kuitenkaan sisälly kansallispuistoon. Matkailun kehittämisessä ja vesialueen yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä tulee kiinnittää em. syystä erityistä huomiota vedenalaisen luonnon suojeluun.

Kaupunkikehittämisen kohdealue ulottuu Kotkassa Kymijoen Natura 2000 –ohjelman ympäristöön. Kymijoki ympäristöä tulee vaalia. Alueen kehittämisessä on mahdollista hyödyntää ranta-maisemia vetovoimatekijänä.

Tässä kaavassa täydennetään ylilimaakunnallista reittiverkostoa vain taajama- maakuntakaavan suunnittelualueen osalta. Reittien vaikutusten arviointityö on tehty suurimassa osassa jo hyväksytyssä maaseutu ja luonto -maakuntakaavan yhteydessä.

Ylilimaakunnallinen melontareitti on osoitettu tässä kaavassa mm. linnuston perusteella suojelluille Natura-alueille (Ahvenkoskenlahti ja Santaniemenselkä-Tyyslahti). Salminlahden ympäristöissä reitti kulkee Natura 2000 kohteen rajalla. Reitti on osoitettu myös Kymijoen Natura 2000 alueella. Reitit eivät edellytä ruoppaustoimenpiteitä yms. Ahvenkosken lahdella sekä Santaniemenselkä-Tyyslahden alueella reitti seuraa olemassa olevaa ja sekä maastoon että merikarttoihin merkitty veneväylää. Salminlahdella ei ole maastoon tai karttoihin merkitty väylä. Melontaa saattaa vaikuttaa linnustoon pesimäaikana, erityisesti silloin, kun melojat liikkuvat reitin ulkopuolella.

Kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi on annettu kaikille ulkoilureittimerkinnälle Natura 2000 ohjelmaan liittyvä suunnittelumääräys.

Pyöräilyreitti kulkee olemassa olevaa tieverkostoa pitkin. Myöskään patikointireitit eivät sijoitu Natura 2000 -ohjelman- tai muille suojelukohteille.

Vesiviljelyn kohteita ei sijoiteta Natura 2000 -ohjelman kohteiden läheisyyteen. Kansalliseen sijaintiohjaukseen perustuvan ratkaisun tavoite on sijoittaa laitoksia alueille, jossa niiden ympäristökuormitus on mahdollisimman alhainen.

Sijainninhjaus on keskeinen keino vähentää kalankasvatuksen paikallisia ympäristövaikutuksia. Kaavaratkaisun tavoitteena on edistää olemassa olevan toiminnan keskittämistä suurempiin tuotantoyksiköihin ja siten parantaa yritystoiminnan kannattavuutta ja vähentää toiminnasta aiheutuvia ristiriitoja ja ympäristökuormituksia. Vesiviljelylaitokset sijaitsevat tällä hetkellä alueilla, joissa vedenvaihtuvuus on riittämätöntä ja paikallinen kuormitus merkittävä.

Kaavaratkaisut perustuvat vesiviljelyn osalta kansallisen vesiviljelyn ohjelmaan (valtioneuvoston periaatepäätös 2009), vesiviljelyn kansalliseen sijaintiohjaussuunnitelmaan (Maa- ja metsätalousministeriö, Ympäristöministeriö, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 2013) sekä Suomenlahden vesiviljelyn sijaintiohjaussuunnitelmaan (Haikonen ja Laamanen, 2011, Kala- ja vesitutkimus Oy).

Suomenlahti on ekologiselta luokituksestaan hyvää huonommassa tilassa, minkä vuoksi siellä ei voi vesiviljelyn kuormitusta lisätä. Nykyiset yritykset voivat em. suunnitelmien mukaan kuitenkin keskittää tuotantoaan isompiin laitoksiin. Esitetyt yritysten nykyisen tuotannon keskittämisen kannalta potentiaalisimmat alueet sijaitsevat lähellä nykyisiä laitoksia. Vesiviljelyn ohjaaminen avomerelle olisi tavoiteltavaa, mutta se on Kymenlaakson alueella sekä kustannustehokkuuden takia että myös ympäristön- ja mm. Natura 2000 ohjelman pohjautuvien luonnonsuojelurajoitteiden vuoksi ongelmallista.

Kansallisen vesiviljelyohjelman ja sijaintiohjaussuunnitelman linjausten mukaisesti uudet vesiviljelylaitokset tulee ohjata vain alueille, jotka soveltuvat hyvin vesiviljelyyn, kestävät toiminnasta aiheutuvaa ravinnekuormitusta hyvin ja joissa niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa vesien muulle käytölle.

Yhteenvedon voidaan todeta, että Kymenlaakson kauppa- ja merialuemaakuntakaavassa on otettu huomioon Natura 2000-alueiden luonnonarvot niin, että merkinnät edistävät niiden säilymistä ja suojelun toteuttamista.

Kaikkien merkintöjen osalta voidaan tehdä se johtopäätös, että maakuntakaava ei todennäköisesti merkittävästi heikennä luonnonsuojelulain 10 luvun tarkoittamalla tavalla niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkkoon.

Venäläisten lisääntynyt ostosmatkailu ja paineet kaupan rakenteen muutoksille ovat aiheuttaneet tarpeen tarkastella Kymenlaakson kauppaa maakuntakaavatasolla.

Kymenlaaksossa sijaitsee Suomen vilkkain maaraja-asema Vaalimaalla. Rajan ylittävä venäläisten matkailijoiden määrä on ollut jatkuvassa nousussa ja nousun ennustetaan jatkuvan kiihtyvällä vauhdilla. Matkailun ja kaupan kasvun välinen suhde on em. syystä poikkeuksellisen tiivis. Viime aikoina on myös tehty venäläismatkailuun liittyviä suurhankepäätöksiä (Vaalimaan Casino Virolahdella ja Sirius Resort Pyhtäällä). On odotettavissa, että kasvava ostosmatkailu vaikuttaa koko matkailualan kehittämismahdollisuuksiin. Toisaalta matkailualan kasvu lisää kaupan volyymejä.

Em. kehittämissuunta on huomioitu kaavaratkaisuja tehtäessä. Kaava luo toimintaedellytyksiä sekä matkailun että myös kaupan alan laajamittaiselle kehittämiselle. Tämä vaikuttaa merkittävän myönteisesti maakunnan aluetalouteen, mutta samalla myös kehittämiskohteiden ympäristöön. Liikennemäärä todennäköisesti kasvaa entisestään. Lisääntyvä matkailutoiminta ja kävijämäärien kasvu voi luoda paineita esimerkiksi luontomatkailun kohteilla, kuten Kymenlaakson kansallispuistoissa.

Kaavaratkaisuja tehtäessä on huomioitu em. yhteisvaikutukset. Suunnittelun lähtökohtana on ollut olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntäminen. Kaikki kaupan alueet on helposti saavutettavissa ja ne sijaitsevat yhdyskuntarakenteen kannalta keskeisellä paikalla ja taajamatoimintojen välittömässä lähietäisyydessä. Ideapark- kaltaisia kauppakeskittyviä ”keskellä vihreää niittyä” ei osoiteta. Ainoa poikkeus on rajatoimintojen kehittämialue Vaalimaalla, joka on erillään olemassa olevasta taajamarakenteesta. Rajakaupan ominaispiirteet ovat hyvin poikkeuksellisia muusta kaupasta. Rajan yli usein kulkevien ns. ramppaajien määrä on suuri ja erityisesti ramppaajien on todettu asioivan mahdollisimman lähellä rajaa. Näin ollen vähittäiskaupan suuryksikön sijoittaminen Vaalimaalle vähentää välillisesti liikennekuormitusta Kymenlaaksossa.

Kaavaa varten on laadittu analyysi kaupan kokonaismitoituksesta, joka huomioi maakunnan asukkaat ja loma-asukkaat sekä venäläisten matkailijoiden määrän kasvun. Maakuntakaavan toteutuessa kaupan alueiden osalta kokonaisuudessaankin voidaan ratkaisun todeta olevan kestäväällä pohjalla. Tämä arviointi perustuu siihen, että kaupan alueet on sijoitettu yhdyskuntarakenteellisesti keskeisille, pääosin jo olemassa oleville, kauppapaikoille. Liikenteen kasvun ja ohjauksen kannalta rakenteilla oleva uusi E18 moottoritie on keskeisessä asemassa. Kauppakeskittymät sijoittuvat Etelä-Kymenlaaksossa E 18 väylän laidalle.

Uusi matkailukehittämisen vyöhyke on suunniteltu Kotkan kaupungin edustalle. Vyöhyke täydentää jo aiemmissa kaavoissa luotua luontomatkailun aluekäyttölistä runkoa. Keskeiset uudet matkailun kehittämisen alueet on osoitettu entisillä kasarmialueilla, joissa perusinfrastruktuuri on valmiiksi rakennettu. Lisäksi on osoitettu uusia suojelu- ja virkistysalueita sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita merialueella, jossa käyttöpaineiden arvioidaan kasvavan kehittämistoimintojen ja myös alueen vetovoimaisuuden takia. Kaavaratkaisujen tavoitteena oli luoda tasapaino kehittämistarpeiden ja luonnonarvojen vaalimisen välillä.

4 YHTEENVETO KAAVAN SISÄLTÄMISTÄ MAHDOLLISISTA YMPÄRISTÖHAITOISTA

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena (MRL 1 §) on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä kehitystä. Kymenlaakson maakuntakaavan alueidenkäyttöratkaisut antavat hyvän pohjan kestäväälle alueidenkäytön kehittämiseksi samoin kuin kuntien ja muiden viranomaisten alueiden käyttöä koskevalle suunnittelulle.

Kaavaratkaisujen arvioinnissa on keskusteltu korotetusti seuraavista mahdollisista ympäristöhaitoista: Maakuntakaava mahdollistaa suurten kauppa- ja matkailukeskusten kehittämistä. Kymenlaakson maakuntakaavassa osoitettavat aluerajaukset ja niihin liittyvien määräyksien vaikutukset kohdistuvat yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen ja muuhun viranomaisten harjoittamaan alueiden käyttöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Kaava asettaa selkeitä reunaehdoja suurkauppayksiköiden sijoittamiseen ja esittää tarkat mitoitusluvut. Kävijävirtojen ja liikenteen ohjaukseen (kuten julkisen- ja kevyen liikennejärjestelmän kehittämiseen) ja muihin ympäristövaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelussa.

Ulkoilupaineet voivat kasvaa saaristossa ja mahdollisesti myös suojelualueilla (esim Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa). Kalakasvatuksen sijaintiohjauksen tavoite on vähentää ympäristökuormitusta parhaalla mahdollisella tavalla.

5 TOIMENPITEET KIELTEISTEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN EHKÄISEMISEKSI

Ympäristövaikutuksiin tulee kiinnittää huomioon yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Merkittävien toimenpiteiden, hankkeiden ja suunnitelmien ympäristövaikutukset tulee arvioida hankekohtaisesti ja lain edellyttämällä tavalla (esim. YVA – laki, maankäyttö- ja rakennuslaki, ympäristönsuojelulaki, maa-aineslaki, vesilaki). Yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä ympäristöarviointeja tulee tehdä mm. kuntatason kaavaratkaisujen tehtäessä ja lupamenettelyjen harkinnassa.

Kymenlaakson maakuntakaavassa osoitettavat aluevaraukset ja niihin liittyvien määräyksien vaikutukset (esim. kauppa- ja matkailualueet) kohdistuvat yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen ja muuhun viranomaisten harjoittamaan alueiden käyttöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Ympäristövaikutuksiin ja kaavamääräyksiin tulee kiinnittää huomiota yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä haittojen minimoimiseksi. Hankekohtaisessa tarkastelussa on mahdollista löytää konkreettisia keinoja haittojen ehkäisemiseksi.

Meriliikenneväylien ylläpitoon liittyvät läjitysalueet on tutkittu kaavan laadinnan aikana. Niitä ei voitu kuitenkaan osoittaa kaavaan. Läjitysalueisiin liittyvä selvityspohja osoittautui riittämättömäksi. Kaavaselvityksen liitteenä esitetään, miten liikenneviraston esittämiä läjityksen alueita on supistettu kaavaluonnoksen aikana.

Kaavassa on esitetty luonnon ja virkistyksen arvokohteita johon läjitystoimenpiteitä tulee välttää. Täältä osin kaavaa ohjaa epäsuoraan mahdollisia ruoppaus- ja läjityshankkeita. Suunnitteluprosessin aikana nousi esiin, että läjitystoiminnan vaikutukset kaloihin ja kalastukseen sekä myrkyllisiin pohjasedimentteihin tulee selvittää tarkemmin.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Suunnittelun lähtökohtana on ollut olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntäminen. Kaikki kaupan alueet on helposti saavutettavissa ja ne sijaitsevat yhdyskuntarakenteen kannalta keskeisillä paikoilla ja taajamatoimintojen välittömässä läheisyydessä. Ideapark- kaltaisia kauppakeskittymiä ”keskellä vihreää niittyä” ei osoiteta. Ainoa poikkeus on rajatoimintojen kehittämisaalue Vaalimaalla, joka on erillään olemassa olevasta taajamarakenteesta. Vaalimaan alue liittyy raja-alueen toimintoihin ja se on erillään musta yhdyskuntarakenteesta. Vaalimaan erikoisasema perustuu Pietarin talousalueen läheisyyteen ja Venäjän kaupan-, liikenteen- ja matkailun nopean kasvuun.

Kymenlaakson kaupan selvityksen yhteydessä on tarkasteltu maakunnan keskustatoimintojen alueita kaupallisesta näkökulmasta. Keskustatoimintojen alueet on maakuntakaavassa esitetty tiiviinä kokonaisuuksina, joiden kehittämistä kaavaratkaisulla tuetaan.

Ratkaisu tukee kaupan sijaintiohjauksen osalta yhdyskuntarakenteen eheyttä ja suosi tiivistä ja kestävää maankäyttöä. Ratkaisulla ohjataan julkisten ja kaupallisten palveluiden sijoittumista siten, että ne ovat helposti saavutettavissa myös ilman yksityisautoa.

Keskeiset uudet matkailun kehittämisen alueet on osoitettu Kotkan edustalle entisille kasarmialueille. Sijainti ja saavutettavuus ovat erinomaisia. Perusinfrastruktuuri ja olemassa oleva rakennuskanta ml. sähkö- ja vesilinjat sekä satamalaiturit yms. ovat valmiiksi rakennettu ja tehokkaasti hyödynnettävissä.

Vaikutukset liikenteeseen

Lisääntyvä ostos- ja luontomatkailu lisää liikennemääriä. Liikenteen kasvun ja ohjauksen kannalta rakenteilla oleva uusi E18 moottoritie on keskeisessä asemassa. Kauppakeskittymät sijoittuvat Etelä-Kymenlaaksossa E 18 väylän laidalle. Uusia väyliä ei tarvitse osoittaa.

Matkailukehittämisen vyöhykkeellä toimii yhteysalus ja käytävissä ovat puolustusvoimien entiset laiturit ja satamarakenteet. Tämä mahdollistaa matkailutoimintojen kehittäminen ja liikenneyhteyksien ylläpitämistä myös saaristovyöhykkeellä.

Luonnonarvojen ja kulttuuriympäristöarvojen vaaliminen asetta reunaehdoja mm. ruoppaustoiminnoille. Kaavan arvokohteilla on vaikutus laivaväylien ylläpitotoimenpiteisiin silloin, kun toimenpiteitä edellyttävät ruoppausta (mahd. rajoituksia / lisäarvioinnin tarve).

Vaikutukset yhdyskunta- ja energiatalouteen

Kaupan ratkaisut toteutuessaan toisivat laskennallisesti venäläisten ostovoimaa 533 miljoonaa euroa vuodessa. Tätä voidaan pitää eri ennusteisiin nähden realistisesti toteutuissa olevana ostovoimana. Venäläisten matkailijoiden tuoma ostovoima on Kymenlaaksossa Suomen olosuhteissa hyvin erityislaatuinen kysyntää aiheuttava tekijä.

Kaupan ja matkailun välillä on tiivis yhteys. Kaupan kehittämisen myötä luodaan uusia työpaikkoja sekä itse kaupan alalle että matkailu- ja vapaa-ajan palveluihin.

Energiataloudellisesti katsoen vähittäiskaupan suuryksiköt eivät ole sen kaltaisia, että ne edellyttäisivät merkittäviä rakenteellisia muutoksia energiaverkostoon. Esimerkiksi Kaakkois-Suomen suurin kauppakeskittymä Kouvolan Veturi on toteutettu ekotehokkaasti maalämpöä hyväksi käyttäen.

Matkailun kehittämisen kaavaratkaisut luovat edellytykset matkailun laajamittaiselle kehittämiselle sekä virkistysmahdollisuuksien parantamiselle. Luontomatkailu on kansainvälisesti voimakkaassa kasvussa oleva ala.

Metsäteollisuuden rakennemuutoksen myötä on Kymenlaaksosta poistunut tuhansia työpaikkoja viime vuosien aikana. Rakennemuutoksen myötä maakunnan tuotantorakenteen tulee monipuolistua. Matkailu-, palvelu- ja kaupan alojen kasvupotentiaali onkin maakunnassa erittäin korkea.

Kansallisen vesiviljelyohjelman ja sijaintiohjaussuunnitelman linjausten mukaisesti uudet vesiviljelylaitokset on ohjattu alueille, jotka soveltuvat hyvin vesiviljelyyn.

Luonnonvarojen osalta varmistetaan paikallisesti tuotetun kalan tuotantoa ja saantia Itäisen Suomenlahden vaikutuspiirissä. Vaikka vesiviljelyn elinkeinohaara on pieni Kymenlaaksossa, voidaan sen odottaa kasvavan tulevaisuudessa.

Kalatien rakentaminen voi jonkin verran vähentää vesivoiman energiatuotantoa.

Arvokkaat vedenalaiset geologiset muodostumat rajoittavat ruoppaustoimintaa sekä hiekan tai soran nostoa.

Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

Kymenlaakson kauppa- ja merialuemaakuntakaavassa on otettu huomioon Natura 2000-alueiden luonnonarvot niin, että merkinnät edistävät niiden säilymistä ja suojelun toteuttamista.

Ylimaakunnallinen melontareitti on osoitettu tässä kaavassa mm. linnuston perusteella suojelluille Natura-alueille Ahvenkoskenlahti, Santaniemenselkä-Tyyslahti ja Salminlahti. Reitti on osoitettu myös Kymijoen Natura 2000 alueella. Melontareitit kulkee olemassa olevan melontaväylä pitkin. Reitit eivät edellytä ruoppaustoimenpiteitä yms. Ahvenkosken lahdella sekä Santaniemenselkä-Tyyslahden alueella reitti seuraa olemassa olevaa ja sekä maastoon että merikarttoihin merkitty veneväylää. Salminlahdella ei ole maastoon tai karttoihin merkitty väylä. Melontaa saattaa vaikuttaa linnustoon pesimäaikana, erityisesti silloin, kun melojat liikkuvat reitin ja avovesialueen ulkopuolella.

Kielteisten vaikutusten ehkäisemiseksi on annettu kaikille ulkoilureittimerkinnälle Natura 2000 ohjelmaan liittyvä suunnittelumääräys.

Pyöräilyreitti kulkee olemassa olevaa tieverkostoa pitkin. Myöskään patikointireitit eivät sijoitu Natura 2000 -ohjelman-tai muille suojelukohteille.

Kaavassa osoitetaan luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä vedenalaisia alueita sekä uusia suojelualueita. Ratkaisu vaikuttaa välittömästi ja myönteisesti luonnon monimuotoisuuteen, luonnonsuojelun tasoon ja edistää ekosysteemipalveluiden turvaamista Itäisen Suomenlahden alueella.

Matkailun kehittämisen kohdealueella on mahdollista sovittaa yhteen matkailun kehittäminen ja luonnonarvojen vaaliminen. Kohdealue sisältää sekä uusia matkailukehittämisen ydinalueita että yleiseen virkistykseen ja suojeluun varattuja alueita. Matkailualueilla on tehty luontoinventointeja ja vedenalainen ympäristö on tutkittu kaavan laadinnan yhteydessä yhteistyössä lukuisten asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Paikallinen vesiviljelyn ravinnekuormitus mahdollisesti kasvaa vesiviljelylaitosten lähiympäristössä (rehevöityminen).

Kauppan alueet eivät sijoitu luonnonsuojelun kannalta arvokkaille alueille. Lelun TP-alueella on liito-oravan elinalueita, jotka saattavat rajoittaa rakentamista. Tiedossa olevat liito-oravan tärkeät elinalueet on syytä ottaa huomioon yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä.

Summan alueella on pohjavesiarvoja. Tämä tulee huomioida yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä.

Kymijoen haarojen ennallistaminen ja luonnontilaan palauttaminen vaikuttaa myönteisesti uhanalaiseen vaelluskaloihin sekä koko jokikekosysteemin monimuotoisuuteen.

Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon sekä ilmastomuutoksen huomioiminen

Maakuntakaavataso ratkaisulla vaikutetaan vain epäsuorasti maakunnan päästötaseeseen. Maakunnan hiilidioksiinipäästöjä dominoi kemiallinen puunjalostusteollisuus ja energiantuotanto. Maakuntakaavassa ei

osoiteta uusia teollisuuslaitoksia tai energiatuotannon alueita yms. Kaupan sijaintiohjauksen ja matkailun kehittämisen osalta korostuvat erityisesti liikenteeseen liittyvät päästöt. Liikennepäästöjen osalta on huomioitava, että suuri osa maakunnan liikennepäästöjen kasvusta johtuu voimakkaasti kasvaneesta idänliikenteestä.

Maakuntakaavaratkaisussa ilmastokysymyksiä on huomioitu erityisesti liikennejärjestelmä ja yhdyskuntarakennetarkastelun kautta. Tavoitteena on ollut yksityisautoilun vähentäminen ja joukkoliikenteen kehittäminen. Kaavassa hyödynnetään olemassa oleva rakennetta ja liikenneverkostoa. Ilmastonmuutoksen seurauksena tulvariski kasvaa. Jo voimassa olevien maakuntakaavojen tulvariskiä koskeva suunnittelumääräys ohjaa kuntien kaavoitus- ja rakennustoimintaa tulvariskittömille alueille.

Vaikutukset maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön ja rakennetun ympäristöön
Kaupan alueita ei ole sijoitettu maiseman, kaupunkikuvan, kulttuuriperinnön tai rakennetun ympäristön kannalta arvokkaille alueille.

Summa-Poitsilan TP-alue ja vähittäiskaupan kehittämisen kohdealue sijoittuvat osittain valtakunnallisesti arvokkaan Summanjoen laakson maisema-alueen läheisyyteen. Myös Seppälän TP -alue rajoittuu valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Aluevaraukset on osoitettu jo vahvistetulla maakuntakaavalla. Kyseisille aluevarauksille tyypillinen rakentaminen ei yleensä ole arvokkaalle maisema-alueelle soveltuvaa. Maisema-arvoja tulee huomioida erityisen tarkasti yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä. Asia on huomioitu jo kuntatason kaavoissa ja alueiden suunnittelussa.

Maakuntakaavan meritaistelualue-merkinnän tarkoituksena on vaalia taistelualueen vedenalaisen kulttuuriympäristön kokonaisuutta. Ruotsinsalmen taistelualueen veneväylien ylläpidossa tulee kiinnittää erityistä huomiota vedenalaisen kulttuuriperintöön.

Uudet suojelualueet ja virkistysalueet edesauttavat Saaristoluonnon suojelua ja maisema-arvojen vaalimista.

Arvokkaaseen kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen vaaliminen on matkailun kehittämisen edellytys. Sekä Rankin loma- ja matkailualueella että Kirkonmaan saaren alueella on hyödynnettävissä olemassa olevaa ja laajaa rakennuskantaa.

Rankin ja Kirkonmaan saarten venesatamat ovat olemassa olevia ja alueilla on tehty kulttuuriympäristön inventointeja kaavan laadinnan aikana.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Maakuntakaavan keskeinen aihe oli kaupan suuryksiköiden sijaintiohjaus. Kaavaratkaisujen myötä on luotu toimintaedellytyksiä kauppapalvelujen monipuoliselle kehittämiselle ja kauppapalveluiden monipuolistamiselle. Samalla yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja kauppapalvelujen hyvää saavutettavuus oli keskeinen suunnittelun tavoite. Kaavan tavoitteiden mukainen ehyt yhdyskuntarakenne toimii taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävästi luoden hyvän elinympäristön, jossa asuminen, työpaikat, palvelut ja luonnonympäristö muodostavat toimivan kokonaisuuden.

Kaavaratkaisulla on parannettu matkailun ja virkistyksen kehittämisen toimintaedellytyksiä erityisesti saaristossa. Tämä vaikuttaa ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön myönteisesti. Ostosmatkailun kehittämisen keskeinen kohderyhmä ovat venäläiset matkailijat, mutta kauppatarjonnan monipuolistaminen palvelee myös alueen asukkaita.

Kielteisesti voi vaikuttaa kaavaava liikennemäärä kauppakeskittymien läheisyydessä ja E18 moottoritien vaikutuspiirissä.

Työpaikka-alueiden saavutettavuus on hyvä, mutta niillä ei heikennetä asuinviihtyisyyttä. Suurin osa alueita ovat olemassa olevia työpaikka-alueita.

Myös kauppa-alueiden saavutettavuus on hyvä ja ne sijaitsevat taajama-alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä, Asuinviihtyisyyttä ei heikennetä. Vaaliman alueella ei ole asutusta, mutta muiden vähittäiskaupan suuryksikköalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee asuinalueita. Tämä mahdollistaa lähialueiden asukkaiden asiointimatkat kevyen liikenteen kulkuneuvoilla tai julkisilla kulkuneuvoilla.

Suurin osa alueista on olemassa olevia kauppa-alueita, lukuun ottamatta Vaalimaata, Summaa ja Siltakylää.

Näilläkin alueilla on olemassa kuntatason kaavat, joissa on huomioitu kaupan tarpeet ja hyvän elinympäristön vaatimukset maakuntakaavatavoitteiden mukaisesti.